

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בשלח

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כו
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק”
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושתיים לבריאה
שנת מאה ועשרים לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

החייל ב"צבאות השם" יהודה אשר שיחי'
ליום הולדתו הי"ב לאוי"ש"ט,
ביום י"ט שבט ה' תהא שנת פלאות בכל
ולזכות אחיותיו ואחיו
חיילי "צבאות השם" מיטל עדן, אהרן יעקב,
נח ארי וליענה טובה שיחיו

נדפס ע"י הוריהם

הו"ח ר' ניב וזוגתו מרת חי' שיחיו

פישביין

* * *

לזכות

החייל ב"צבאות השם" יצחק נחמן שיחי'
ליום הולדתו השני לאוי"ש"ט,
ביום כ"ף שבט ה' תהא שנת פלאות בכל
ולזכות אחיו
חיילי "צבאות השם" יוסף נתן, זכרי' ובנימין משה שיחיו

נדפס ע"י הוריהם

הו"ח ר' אברהם וזוגתו מרת לי לאה שיחיו חמי

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. פרשת המן בכל יום

בטור¹ נאמר, ש"טוב לומר" את "פרשת המן... בכל יום², והסיבה לכך מובאת ב"בית יוסף"³ - "כדי שיאמין שכל מזונותיו באין לו בהשגחה".

אדמו"ר הזקן מצטט בשולחן ערוך שלו, במהדורא קמא⁴, את ההלכה מ"ארבעה טורים" עם טעמו של ה"בית יוסף", ומוסיף לכך את הסברו של ה"לבוש"⁵: "שכן היה במן שהשגיח הקדוש-ברוך-הוא לתת לכל אחד עומר לגולגולת לכל נפשות ביתו, כמו שנאמר⁶ וימודו בעומר, ולא העדיף המרבה, והממעטי לא החסיר".

אך במהדורא תניינא שלו⁷ הוא משנה, ובמקום להביא את טעמו של ה"בית יוסף" ושל ה"לבוש" הוא אומר: "ופרשת המן לבטוח בה" נותן לחם דבר יום ביומו"⁸. כלומר, הוא משנה

- (1) או"ח סי' א. וכן בשו"ע עם סעיף ה.
- (2) ראה פרישה שם (מירושלמי ברכות*) "כל האומר פ' המן בכל יום מובטח כו'". וכ"ה לשון אדה"ו בשו"ע הן במדה"ק (שם סי') והן במהד"ת (שם סי"ט). וראה ט"ו שם סק"ד. וראה לקמן בפנים והערה 32. ולהעיר מאה"ת בשלה (ע' תרמד. וראה מאמרי אדה"ו - רז"ל ע' לה): בכ"י או לפרקים.
- (3) לטור שם.
- (4) או"ח שם סי'.
- (5) שם סי"ה.
- (6) פרשתנו טו, יח. - הבאת פסוק זה היא הוספת אדה"ו על ל' ה"לבוש". וראה לקמן הערה 12.
- (7) או"ח שם סי"ט.
- (8) ולהעיר שבכל סעיף זה מקצר אדה"ו לגבי לשונו

(* בס' המנהיג הל' שבת סמ"ד מביא לשון זה מ"סוף יומא* ירושלמי". ובתשב"ץ (פסקי מור"ם מרוטנבורג) דיני תפלה אות דנו "מירושלמי" - וכבר העירו שבידורשמי לפנינו ליתא. ובבבזיי פורשתנו טו, טז: וקבלה ביד חכמים.

(* כ"ה לפי נוסח א' מהכת"י (ראה ס' המנהיג הוצאת ירושלים תשל"ח בשינויי נוסחאות), (בסוף יומא) דירושלמי". אבל להנוסח שלפנינו אפ"ל שהתייבות "בסוף יומא" נמשכות אדלעיל "זכר למן .. שמונה בקופסא" (יומא עה, ב). וכן מוכרח לנוסח הכת"י (ראה הוצאה הנ"ל שם), "בקופסא כדאמרי' בסוף יומא" (והתייבות "ירושלמי כל האומר ושאין מזונותיו נחסרין" - חסרות שם).

בשני פרטים: (א) במקום לשון ה"בית יוסף" - "שיאמין", אומר אדמו"ר הזקן "לבטוח". (ב) לגבי המן אין הוא מציין את הענין, שהמן ניתן (בהשגחה פרטית)⁹, "עומר לגולגולת לכל נפשות ביתו", אלא את זאת שהקדוש-ברוך-הוא נתן את המן בתמידיות, "דבר יום ביומו"¹⁰, וזה צריך לעורר בטחון שהקדוש-ברוך-הוא "נותן לחם דבר יום ביומו".

בפשטות, קשורים שני שינויים אלו זה לזה: המיוחד במן, שבו "השגיח הקדוש-ברוך-הוא לתת לכל אחד עומר לגולגולת לכל נפשות ביתו .. ולא העדיף המרבה, והממעטי לא החסיר" מחזק את אמונתו של היהודי, שמוזונותיו אינם באים מ"כוחי ועוצם ידי"¹¹, אלא "באין לו בהשגחה" מאת הקדוש-ברוך-הוא. וכפי שראו באופן מוחשי לגבי המן, שפעולותיו של האדם לא שינו¹² את כמות המן שקבע הקדוש-ברוך-הוא, ונתן "לכל אחד".

במהד"ק: פ' העקידה - במהד"ק שם מביא ב' הטעמים (שבב" שם). "כדי לזכור זכות האבות לפני הקב"ה וגם כדי להכניע יצרו כו' כמו שמסר יצחק נפשו", ובמהד"ת - "לזכור זכות אבות" (ותו לא*); עשרת הדברות - השמיט (במהד"ת) הטעם, וכן כל האויסות ע"ד אמירתם (בציבור כו') שבמהד"ק שם; בפ' קרבנות (נוסף לזה שכוללה באותו הסעיף, דלא כבמהד"ק שמחלק הפרטי דינים לכמה סעיפים, הרי' השמיט במהד"ת כמה פרטי דינים שבמהד"ק (ראה מהד"ק שם סט"ו ואילך).

- אלא מ"מ, בנדוד' פ' (המן) אי"ו רק קיצור, כ"א שינוי, כדלקמן בארוכה.
(9) כן מוסיף ב"לבוש שם (על ל' הב"י). וצ"ע שאדה"ו לא העתיק זה (מה"לבוש) בשו"ע שלו (מהד"ק). וראה לקמן הערה 12.
(10) פרשתנו טו, ד.
(11) עקב ה, יז. - ובא בהמשך למ"ש לפני" (שם, טז) המאכילך מן גו'.
(12) עפ"י תומתק הוספת אדה"ו (ראה הערה 6) "כמ"ש וימודו בעומר ולא העדיף המרבה והממעטי לא החסיר". ובפרט דמה שהי' "עומר לגולגולת לכל נפשות ביתו" מפורש בפסוק שלפ"ו "עומר לגולגולת מספר נפשותיכם" - כי בזה מודגש איך שמעשה בנ"א אינו משנה כו'. ויש לומר, שמטעם זה לא העתיק אדה"ו (מה"לבוש) יתיבת "בהשגחה פרטית" (ראה הערה 9) - כי ההדגשה לפי' אדה"ו היא (לא בזה שהמן ניתן בהשגחה פרטית

(* שינויים אלו נ' בהתוועדות (ע"ד החסידות).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלילה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

העלי" מלמטה למעלה, צ"ל עכשיו (לאחרי גמר כל העליות) השירה שמצד הדביקות וההתכללות בהעליון, כהכנה והתחלה ל"שיר חדש" דלעתיד לבוא.

ובמיוחד בנוגע להתפלה על הגאולה האמיתית והשלימה (ובפרט לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין"⁴, ונשלמו כל עניני העבודה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – שנוסף על רגש הכוסף והתשוקה והגעגועים להגאולה (עד עתה), צ"ל עכשיו גם ובעיקר רגש השמחה מזה שהגאולה באה בפועל ממש ברגע זה ממש.

(משיחות יום ה' פ' בשלח, י"א שבט וש"פ בשלח, י"ג שבט, שבת שירה תשנ"ב)

לקוטי

בשלח

שיחות

אך הבטחון הוא, שלא זו בלבד שמאמינים שמזונותיו של אדם באים מאת הקדוש-ברוך הוא אלא שסומכים על הקדוש-ברוך-הוא, שהוא בודאי יספק את הדרוש – ואת ענין הבטחון לומדים מכך שהקדוש-ברוך-הוא נתן את המן, "דבר יום ביומו", באופן תמידי, כך שיסתמכו לגמרי על הקדוש-ברוך-הוא ללא שום דאגה.

אך נדרש הסבר: מדוע ב"בית יוסף" וב"לבוש", וכן במהדורא קמא של שולחן ערוך של אדמו"ר הזקן, מובא הענין "כדי שיאמין...". ודוקא במהדורא תניינא משנה אדמו"ר הזקן ואומר את הטעם "לבטוח בה' נתן לחם דבר יום ביומו"?

ב. אמונה ובטחון

לכאורה יוצא, שיש גם הבדל בהלכה למעשה בין שני הטעמים, וכדי להבין זאת יש להקדים:

אמונה היא תמידית – זוהי הידיעה וההנחה אצל מאמין, שכך הוא הדבר, והיא קיימת אצלו תמיד, גם כאשר אין היא קשורה למעשה¹³. לדוגמא, בענייננו: האמונה ש"כל מזונותיו באין לו בהשגחה" – הרי אין לומר, שהוא מאמין בכך רק כשהוא עסוק בפרנסתו – אלא האמונה קיימת אצלו תמיד.

ואילו הבטחון, ההסתמכות הודאית על הקדוש-ברוך-הוא בפרנסתו, הוא הרגש המתעורר אצל האדם בעת הצורך¹⁴: כאשר

(„עומר גולגולת" בדיקן)*, כי אם) בזה שהמן ניתן באופן שה' ניכר בגלוי שבא מלמעלה ומעשה בני"א אינו משנה וכו'.

13) וכן לאידך: אמונה היא כח מקיף, שלכן גם כשנוגע לפועל אפשר להיות גנבא אפום מתרתא רחמנא קריא (ברכות סג, א כגירסת הע"י), משא"כ בנוגע לבטחון.

14) היינו, דאף שענין הבטחון ישנו תמיד אצל הבוטח – מ"מ, ההתעוררות וגילוי מדת הבטחון (בפועל) היא דוקא כאשר נוגע לפועל. ולהעיר מנתיבות עולם (להמהר"ל) נתיב הבטחון בתחילתו.

* משא"כ לפי הלבוש שההדגשה היא בזה שמזונות באין „בהשגחה פרטית". ועפ"ז מובן ג"כ השינוי בין ג' הלבוש וז' אדח"ז: בלבוש – „עומר למספר גולגולת בני ביתו" (חורו גם ע"ד ג' הכתוב, כפנים ההערה). ובש"ע אדח"ז – „עומר גולגולת לכל נפשות ביתו".

האדם עוסק במלאכתו כדי להרויח את פרנסתו, הוא בוטח בה', אשר „וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה"¹⁵ – הוא סמוך ובוטח שהקדוש-ברוך-הוא בודאי יברך את מעשיו, באופן שיביאו לו פרנסה.

או כאשר יהודי נמצא ר"ל בשעת צרה ואין הוא רואה כל מוצא בדרך הטבע כיצד להינצל ממנה – אין הוא מתייאש ח"ו „מאין יבוא עזריי"¹⁶, אלא הוא בוטח בה', שהקדוש-ברוך-הוא, שהוא בעל הבית על הטבע ובכוחו לשנות את הטבע¹⁷, בודאי יסייע לו, ש"עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"¹⁸.

יותר מכך: הבטחון עצמו הוא ה"כלי" המביא את ישועת ה', ואת מילוי צרכיו של היהודי.

וזהו אחד ההסברים למדת הבטחון. כי, לכאורה, אין מובן:

משמעות הבטחון היא¹⁹, שהיהודי בוטח בה' אשר ייטיב עמו בטוב הנראה והנגלה דוקא. כלומר, בנוסף לכך שהקדוש-ברוך-הוא יודע שכך טוב לאדם, הרי הבטחון הוא שיהא זה באופן שגם האדם יראה שזוהי טובתו.

ולכאורה: ייתכן שהיהודי שרוי ר"ל בצרה משום שלא התנהג כראוי, ומגיע לו עונש. ומנין הבסיס לבטחוננו²⁰ – ובבטחון מוחלט ואמיתי, שאין אצלו שום ספק, והוא רגוע לחלוטין²¹ – שהקדוש-ברוך-הוא בודאי לא יענישנו, למרות שגם זוהי טובתו, אלא דוקא ייטיב עמו בטוב הנראה והנגלה?

ויש לומר, שההסבר לכך הוא: כאשר יהודי מביע בטחון מוחלט בקדוש-ברוך-הוא, והוא

15) ראה טו, יח.

16) תהלים קכא, א

17) ראה רבינו יונה – הובא בכד הקמח ערך בטחון. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 137 ובהנעתק בשוה"ג שם (נדפס באגרות כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ו ע' שצח ואילך).

וראה לקמן סעיף ד ובהנשטמן בהערה 42.

18) תהלים שם, ב.

19) ראה בארוכה לקו"ש ח"ג שם ואילך.

20) וראה כד הקמח שם ד. כל הבוטח הוא מאמין .. והמאמין יתכן שלא יהי' בוטח כי לפעמים ירא שמא יגרום החטא כו". עיי"ש. וראה ביאורי הוהר להצ"צ ע' קפט. שם ע' קצב.

21) ראה חובת הלבבות בפתיחתו לשער הבטחון בארוכה שזוה"ע הבטחון.

בטוח בפשטות שהקדוש־ברוך־הוא ייטיב עמו בטוב הנראה והנגלה, למרות שאין זה בהתאם לחישובים הטבעיים – הרי עצם הרגשה זו „ממשיכה” ומביאה מלמעלה את הנהגתו של הקדוש־ברוך־הוא בדרך של מדה כנגד מדה, שהתורה מודיעה ופוסקת שווה מדתו של הקדוש־ברוך־הוא²², וה' מטיב עמו בטוב הנראה והנגלה²³, בלי להתחשב כלל בחישובים אם הוא ראוי לכך²⁴.

ג. פרשת המן – גם בשבת, ובתחלת התפלה?

מהאמור לעיל מובן, שמדת הבטחון – ההתעררות המדה בפועל – קשורה לבקשת צרכיו של האדם: כאשר האדם עסוק בקבלת צרכיו ההכרחיים, הרי הוא בוטח בה', שהוא ימלא אותם.

לפי זה, בהתאם לסיבה שפרשת המן נאמרת כדי לעורר את האדם „לבטוח בה” – יש מקום לומר²⁵, שפרשת המן תיאמר:

(א) רק בימות החול, ולא בימות השבת²⁶ כאשר אין האדם מבקש צרכיו הגשמיים²⁷, בדומה למן עצמו, אשר לא ירד ביום השבת²⁸,

(22) משנה סוטה (ה, ב.) ויש"נ.

(23) ראה בארוכה נתיבות עולם שם. ולהעיר מנהג"ק סו"ס יא: ובאמונה זו באמת נעשה הכל טוב גם בגיו כו' (הובא גם בבאיה"ז שם (ע' קצד), ושם: שעי' האמונה והבטחון כו').

(24) ומכיון שהנהגת הקב"ה היא מדה כנגד מדה הרי האדם בוטח מלכתחלה שיהיה כן. ולהעיר מכד הקמח שם: ענין הבטחון .. לבו חזק בבטחונו כאילו הבטיחו ה' יתברך. וראה גם חובת הלבבות שם (פ"א ב.). – וראה לקו"ש הל"ז ע' 3 ואילך.

(25) וכן להטעם שבפרישה (שהובא לעיל בהערה 2) שאמירתו היא כדי „שלא יתמעטו מזונותיו”.

(26) ובבאר היטב או"ח שם סק"ט מביא שיכול לאמרו גם בשבת. וכן משמע לכאורה מט' המנהיג (שהובא לעיל בשו"ג להערה 2) שמביא את דכל האומר פרשת המן בכל יום כו' בהל' שבת. וראה לקמן בפנים.

(27) וי"ל שא"ז דומה לפ' קרבנות יחיד שם. אין הפסד לאומן קקורא בתורה (שו"ע אדה"ז מהדו"ק שם סט"ז, ממג"א שם סוסק"א) – כי שם ה"ו רק כדי שיהי' נאיגו הקריב כו', אבל בנוד"ד שאומרה כדי להתעורר (בפועל) „לבטח בה' כו'” י"ל שאין לאומרה בשבת. ועצ"ע. (28) אם ירד המן ביו"ט – ראה מכילתא, מכילתא דרשב"י, פריש"י (ועוד) – פרשתנו טו, כו. תוד"ה וה' –

למרות היותו „דבר יום ביומו”. (ב) אף בימות החול, אין לומר זאת בתחלת התפלה. בדומה לבקשת צרכיו של האדם, אשר „יסדר אדם שבחו של הקדוש־ברוך־הוא ואחר כך יתפלל”²⁹ (בקשת צרכיו). וכפי שאכן מוצאים במספר סדורים³⁰, שפרשת המן נקבעה בהם לאחר התפלה, ביחד עם תפלה ובקשה לפרנסה.

לעומת זאת, לפי הטעם שפרשת המן נאמרת „כדי שיאמין...”, ניתן לאומרה אפילו בשבת²⁶, ואף לפני התפלה – בסידור שבחיו של מקום – כי³¹ האמונה בקדוש־ברוך־הוא, גם בקשר למוזונותיו של האדם, היא ענין תמידי.

אך דרוש על כך הסבר, כי גם במהדורא תניינא, ששם מובא הטעם של „לבטוח בה'...”, אומר אדמו"ר הזקן „טוב לומר בכל יום .. ופרשת המן”, שמניסוח זה מובן שהכוונה היא לאומרה „בכל יום”, כולל שבת³².

גם לגבי מקום אמירתה בימות החול, הרי מכך שאין נאמר על כך דבר מפורש במהדורא תניינא, מובן, שההבדל העיקרי לעומת הפסק במהדורא קמא הוא לגבי הטעם לאמירת פרשת המן, אך אין נובע מכך שינוי לגבי זמן אמירתה.

ובמיוחד שגם במהדורא תניינא קושר אדמו"ר הזקן את ההלכה על אמירת פרשת המן לאמירת פרשת העקידה, ועשרת הדברות,

ביצה ב, ב. וראה תו"ש פרשתנו שם. ויש"נ. – וראה לקו"ש הל"ז ע' 77 ואילך.

(29) ברכות לב, סע"א. טור וש"ע אדה"ז או"ח ר"ס נא. (30) ס' יעב"ץ, עבודת ישראל, ענד. וראה מה שהובא בארחות חיים (החדש) או"ח ס"א שם, דמאן דמצלי על פרנסה אחר פרשה זו ככתוב בסידורים יניח עד לאחרי שמר"ע משום שכתוב בוחר פנחס שלא להתפלל על פרנסה קודם תפלת שחרית. וכ"כ גם בס' מקור חיים על שו"ע או"ח (לבעהמח"ס שו"ת חות יאיר. נדפס ירושלים תשמ"ב) שם.

(31) ראה גם עולת תמיד (או"ח שם) שנזכר בבאר היטב שם.

(32) ובפשטות זוהי כוונת אדה"ז בהוספת התיבות „בכל יום” (שאנם בטושו"ע) – לכלול גם שבת (וכן בנוגע לפ' העקידה), וכמסקנת ה' שהובאו בבאר היטב שם.

ברגש השמחה, ושמחה גדולה ביותר שבאה לידי ביטוי בהשירה, מצד גדול הבטחון ש„הנה זה (המלך המשיח) בא”⁴, וכבר בא!

(משיחות ש"פ בא, ו' שבט, וש"פ בשלח, שבת שירה, י"ג שבט תשנ"ב)

(4) שה"ש ב, ה ובשהש"ר עה"פ.

סג.

יום העשירי בחודש האחד עשר בדורנו זה הוא יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבו נעשית העלי' „כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו”¹ לדרגא נעלית יותר, ועד לעילוי שבאין־ערוך. . והשלימות העיקרית בזה נעשית בעשירי והאחד עשר בחודש אחד עשר בשנה זו – שנת הארבעים ושתיים (תש"י־תשנ"ב), שקשורה עם שם מ"ב שעל ידו נעשים כל עניני העליות – שכבר נשלמו כל העליות דמ"ב ימי ההילולא, וכל העליות שע"י מעשינו ועבודתנו במ"ב השנים (בהוספה על השלימות דויהי בארבעים שנה”²) שהם בדוגמת מ"ב המסעות במדבר העמים שבדור זה (דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה), ותיכף ומיד ממש נעשית הכניסה לארץ טובה ורחבה בגאולה האמיתית והשלימה.

. . . והוראה נוספת וג"כ עיקרית בענין השירה בנוגע לעבודת התפלה (שנקראת גם בלשון רינה”³ (שירה)) באופן של שירה (כידוע שרבינו הזקן הי' מתפלל בקול ושירה) – שנוסף על השירה הקשורה עם

(1) תניא אגה"ק סז"ך וביאורה.

(2) דברים א, ג.

(3) ספרי ר"פ ואתחנן. ועוד.

הוספה בשורת הגאולה

פב.

מבואר בכתבי האריו"ל¹ שדור הגאולה העתידה הוא גלגול של הדור שיצא ממצרים, ועפ"ז, הנשים הצדקניות שבדורנו שבזכותן נגאלים, הן הן הנשים הצדקניות שבזכותן יצאו ממצרים.

וכיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר נשלמו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – השתדל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו לפעול ולהשפיע ביותר על הנשים, כדי למהר ולזרז את הגאולה בזכותן של נשים צדקניות שבדורנו.

... והוראה מיוחדת ועיקרית בנוגע לענין השירה – כמודגש בשירת מרים ושירת דבורה:

כשם שביציאת מצרים «מובטחות היו צדקניות שבדור שהקב"ה עושה להם נסים והוציאו תופים ממצרים»², כך גם בהגאולה מגלות זה האחרון, שנשי ישראל הצדקניות צריכות להיות מובטחות ובודאי מובטחות הן שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה, ועד שמתחילות תיכף (ברגעי הגלות האחרונים) בהשירה ובמחולות, על בוא הגאולה האמיתית והשלימה!

ובפרטיות יותר: ביחד עם התפלה, הבקשה והדרישה מהקב"ה שבייא את הגאולה תיכף ומיד ממש, שהיא מתוך רגש של צער ומרירות («מרים על שם המירור»³) על אריכות הגלות, שבאה לידי ביטוי בהצעקה מקרב ולב עמוק «עד מתי, עד מתי, עד מתי...! חדורות הן (גם ובעיקר)

- 1) שער הגלגולים הקדמה כ. לקוטי תורה וספר הליקוטים שמות ג, ד.
- 2) פרש"י שמות טו, כ.
- 3) שמו"ר רפכ"ו. שהש"ר פ"ב, יא.

לקוטי

בשלח

שיחות

ואף לפרשת הקרבנות³³, הנאמרות לפני התפלה³⁴.

ואם כך, נשאר ענינה השאלה שלעיל: מהו הטעם לשינוי במהדורא תניינא לעומת מהדורא קמא, ודברי ה"בית יוסף" וכו'?

ד. יוסף הצדיק נענש על בקשתו משר המשקים

כדי להבין זאת יש להקדים ולבאר את הנהגתו של רבי ייסא³⁵ סבא, אשר על כך מסופר בזהר של פרשתנו³⁶, בהמשך לענין המן –

אשר היה נוהג להכין בכל יום את סעודתו רק לאחר שבקש את מזונותיו מאת הקדוש ברוך הוא: לא נתקין סעודתא עד דתתייב מבי מלכא (=אין הוא מכין את סעודתו, עד אשר תינתן לו מאת הקדוש ברוך הוא).

ויש להבין: כיון שהמזון, שממנו הכין את סעודתו, כבר היה ברשותו, ודרושה היתה רק הכנת המאכלים לסעודה – הוזה ליה מיכלא דההוא יומא למיכל³⁷ (היה לו מזון למאכל אותו יום) – מהי משמעות³⁸ בקשתו מאת הקדוש ברוך הוא שיתן לו את מזונו?

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

ידוע הסברו של רבינו בחיי³⁹ על דברי חז"ל⁴⁰ שיוסף נענש משום שבקש משר המשקים, והזכרתני אל פרעה⁴¹ – שח"ו שיתלה יוסף הצדיק בטחונו בשר המשקים, רק

33) ובמהד"ק הובא ע"ד פ' קרבנות בסעיף פ"ע (ס"י ואילך).

34) ולהעיר שיש נוהגין (הובא במאסף לכל המחנות או"ח שם סק"ט) שגם פרשת העקידה אומרים לאחרי התפלה (כמו פ' המן).

35) בכ"מ (מאמרי אדה"ו תקס"ה ח"ב (ע' תרמח, תרנב). סידור קיב, ד. ספהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע פ"ב. ועוד) – רב המונח סבא. ובקונטרס ומעין (מ"יו פ"א ועוד) ר' ייבא סבא.

36) סב, ב. ועד"ו בוח"א קצט, ב.

37) זח"א שם. וראה גם זח"ב שם ע"א.

38) להעיר ממרו"ל כל האומר הלל בכל יום כו' (שבת קיח, ב).

39) ס"פ וישב.

40) ב"ד ר"פ מקץ. פרש"י ס"פ וישב.

41) וישב מ, יד.

בה' לבדו, אבל היתה כוונתו שה' יתברך הזמין אליו שר המשקים זה כדי שיעשה לו נס על ידו". ויוסף נענש על כך, «לפי שבקש סיבה בשר המשקים (שבאמצעותה ישלח לו הקדוש ברוך הוא את הצלתו) .. ואין ראוי לצדיקים כיוצא בו לבקש סיבה, לכך נענש בזה כי היה לו לבטוח בקדוש ברוך הוא לבדו שהוא בעל הסיבות כולן שהוא יזמין אליו הסיבה מבלתי שיבקש הוא אותה».

ועל כך שואלים⁴²: הרי מבואר ב,חובת הלבבות⁴³, על הבטחון, שחובה לעסוק בסיבות, ואף מובאות לכך מספר הוכחות – ומדוע נענש יוסף, «לפי שבקש סיבה?

ההסבר לכך הוא⁴⁴, שיש שתי דרגות בבטחון:

א) כאשר ההנהגה מלמעלה היא באופן ש"נמשכין הדברים שהולכין כסדרן שעל-פי הטבע"⁴⁵, ובלשון החסידות: הנהגה שמצד ממלא כל עלמין. או צריך לחפש סיבה, ולהכין כלי בדרך הטבע, כי השפעה זו מלמעלה באה דוקא באמצעות לבושי הטבע.

ב) כאשר רואים שהנהגה מלמעלה היא באופן ש"נמשכים הדברים .. שלא על-פי הטבע"⁴⁵, ובלשון החסידות: מצד טובב כל עלמין, דרושה דרגה נעלית יותר במדת הבטחון – הסתמכות מוחלטת «על⁴⁵ הנהגת ה' לבדו ושלא לעשות שום דבר כי אם לבטוח בה' שבטח יעזור ה' יתברך בדרך סיבה»⁴⁶.

ויוסף הצדיק, אשר היה קשור תמיד בעבודתו הרוחנית לדרגה שמעל לטבע⁴⁷, היה צריך לנהוג בדרגה הנעלית יותר במדת הבטחון.

42) אוה"ת (יהל אור) לתהלים מ, ה. ד"ה ולא זכר תרע"ו, תרפ"ח. וראה גם מאמרי אדה"ו – תקס"ה ח"א ע' ר. תו"ח ויחי ד"ה בן פורת יוסף פ"ג.

43) שער הבטחון פ"ג הקדמה החמשית. שם פ"ד. וכ"ה בכ"מ. וראה גם לקו"ש חט"ו ע' 486 ואילך.

44) ראה סד"ה ולא זכר הנ"ל.

45) ל' המשך תרע"ב ח"א פפ"ב (בנוגע לב' האופנים בבטחון – טוב לחסות בה' מבטוח באדם – שהובאו בד"ה ולא זכר שם).

46) ראה המשך תרע"ב שם: וכאשר רואין שהנהגה צ"ל באופן כזה אין בכלל אין סומכין על הנס.

47) ראה במקומות שנשמנו בהערה 42 החילוק בין יוסף ליעקב. עיי"ש.

ה. הכלי הטבעי אינו נחשב

ההבדל בין שתי דרגות אלו בבטחון קיים גם כאשר מכינים „כלי“ בדרך הטבע⁴⁸:

בדרגה הראשונה נדרש מהאדם להכין כלי, משום שבהנהגה זו מלמעלה, כאשר „נמשכים הדברים .. על-פי הטבע“⁴⁵ – תופסים הטבע ודרכי הטבע מקום, ולכן צריך האדם להכין כלי וגורם טבעי שבאמצעותו תגיע אליו ברכת ה'.

לעומת זאת, אצל מי שמגיע לדרגה הנעלית יותר במדת הבטחון, אשר אינו צריך לעשות „שום דבר כי אם לבטוח בה“⁴⁶, הרי אצלו אין חשיבות כלל לדרכי הטבע, ומשום כך אין הוא מחפש סיבה וכלי. ולפיכך, אף כאשר יש גורם וכלי טבעי לפרנסתו, הרי פרנסתו אינה „קרובה“ אליו יותר על ידי כך לעומת המצב שבו לא היה גורם טבעי. כי הגורם והכלי הטבעי אינם תופסים אצלו מקום כמציאות עצמאית, והוא רואה רק את קבלת צרכיו ישר מאת הקדוש-ברוך-הוא. וגם הכלי הטבעי נראה לו כדבר שהקדוש-ברוך-הוא עשה עבורו⁴⁹ ביחד עם פרנסתו.

וזהו ההסבר להנהגתו של רבי ייסא⁵⁰, אשר אמר „לא נתקין סעודתא עד דתתייב מבי מלכא“, למרות ש„היה ליה מיכלא דהווא יומא“:

אצל רבי ייסא סבא היתה דרכו של בטחון, שהוא ראה בכל פעולה שלו, שאין זו עשייתו שלו, אלא נתינתו מה'⁵¹, ולכן, אף כאשר מוזנו נמצא אצלו בביתו, ועליו רק לקחת ולהכינו, הרי הוא חש שאין זה מוזנו שלו, אשר הוא לוקח משלו ומכינו, אלא ש„תתייב מבי מלכא“: מוזן זה נותן לו כעת הקדוש-ברוך-

הוא. ולכן צריך הוא לבקש גם את זאת מאת הקדוש-ברוך-הוא בדיוק כפי שהוא מבקש את מזונותיו, כאשר אין לו עדיין מוזן בביתו.

ו. תפלה על מזונות – בשבת:

בכך יובן ענין נוסף בהנהגתו זו של רבי ייסא סבא:

מן הניסוח של זוהר – „לא אתקין סעודתא בכל יומא עד דבעא בעותיה...“ – מובן, שהוא נהג כך אפילו בשבת⁵². ואין מובן: שבת איננו זמן של בקשת צרכים, וכיצד ייתכן שרבי ייסא „בעא בעותיה קמי קודשא-ברוך-הוא על מזוניה“ אפילו בשבת?

ולפי ההסבר שלעיל מובן הדבר: בקשת צרכים שאינה נאמרת בשבת היא כאשר האדם מבקש על עצמו, על מציאותו העצמית, שצרכיו וחסרונו ימלאו.

אבל אצל רבי ייסא סבא, נבעה תפלתו מכך שלא החשיב את מציאותו העצמית. עד כדי כך שחש בכל צעד ושעל שהכל תלוי בקדוש-ברוך-הוא. כפי שמבואר שם בזהר⁵³, שעל הנהגה כזו נאמר⁵⁴, „את המיחלים לחסדו, – דמצפאן ומחכאן בכל יומא ויומא למבעי מזונייהו מן קודשא-ברוך-הוא“. כלומר, התפלה היא רק כדי לבטא את היותם „המיחלים לחסדו“⁵⁵, אשר חשים שהכל הוא רק בחסדו של הקדוש-ברוך-הוא.

ואופן כזה של תפלה על מזונותיו של האדם – מותר אף בשבת.

52) ולהעיר מזהר ח"ב שם: יום ביומו דוקא בר מערב שבת לשבת.

53) ח"ב שם ע"ב. וראה אוה"ת פרשתנו ע' תרמד (נעתק בלקו"ש שם ע' 189 הערה 35).

54) תהלים קמו, יא.

55) להעיר מתורת הה"מ (או"ת ר"פ ויגש. ועוד. וראה תקו"ז ת"ז (כב, א)) באין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש ש„הי' כוונתו שלא יחסר הדבר לעילא ח"ו“. כן להעיר ממשנת (הגש"פ עם ביאורים תשמ"ז) ע' תרלג ואילך) אופן האכילה לש"ש, שהאכילה נעשה טפל לגבי אמירת הברכה, שחננתו מעוה"ז היא רק כדי שיוכל לברך. עיי"ש.

ז. במהדורא תניינא – דרגה נעלית יותר בבטחון

אמנם, הנהגתו זו של רבי ייסא סבא אינה שווה לכל נפש, אך בכל זאת „אפס קצהו ושמץ מנהו“⁵⁶ מתאים לכל אחד⁵⁷, ולפחות בזמנים מסויימים.

ויש לומר, שזהו ההבדל בין ימות החול לבין ימות השבת: במשך ששת ימי החול, כאשר נוהג היהודי באופן המבואר בשולחן ערוך⁵⁸ – ילך לעסקיו... וישא ויתן באמונה – עסוק בעניני פרנסה, הרי מדת הבטחון אצלו היא באופן שעליו לחפש גורם וכלי טבעי, כי אי אפשר לדרוש ממנו שבמצב זה הוא יוכל להתעלות לחלוטין מעל לטבע, ולהגיע לדרגה הנעלית ביותר במדת הבטחון, שהזכרה לעיל. אבל ביום השבת, שאיננו יום המעשה⁵⁹, כאשר היהודי הוא מעל לעשיית מלאכה – צריכה להיות אצלו הדרגה הנעלית יותר בבטחון, „המיחלים לחסדו“ (או לפחות, בדומה לכך).

ולפי זה יש לומר, שזהו ההסבר להבדל שבין מהדורא קמא לבין מהדורא תניינא של שולחן ערוך של אדמו"ר הוקן לגבי אמירת פרשת המן:

56) ל' אדה"ז – תניא רפמ"ד (לגבי משה. – וראה זוהר ח) א"א בהקדמה ז, ב ובמק"מ שם. ש' הגלגולים הקדמה לו) שייכות רמ"ס למשה).

57) ראה סוטה מה, ט"ב. יומא עו, א. מכילתא ונתחומא פרשתנו עה"פ דבר יום ביומו. זר שם (סב, א. סג, רע"א). אוה"ת שבהערה 53.

58) או"ת ר"ס קנו. יחזקאל מו, א.

מהדורא קמא נכתבה על ידי אדמו"ר הוקן לפי הכרעת ה„גמרא“ וה„פוסקים“⁶⁰. וכיון שבפשטות, בנגלה, דורשת מדת הבטחון להכין כלי טבעי, הרי אם נאמר שהטעם לאמירת פרשת המן הוא „לבטוח בה...“, הרי היה יוצא מכך שאפשר לאומרה רק בימות החול, ודוקא לאחר התפלה, כדלעיל בסעיף ג.

לכך במהדורא קמא אומר אדמו"ר הוקן⁶¹, שהטעם לאמירת פרשת המן בכל יום הוא „כדי שיאמינו שכל מזונותיו באין לו בהשגחה“.

לעומת זאת, במהדורא תניינא הכריע אדמו"ר הוקן „כהמקובלים“⁶², ולכן היא כוללת גם הנהגות הקשורות לדרגות גבוהות יותר בעבודת ה'.

ולכן⁶³ הוא מביא שם, שהטעם הוא „לבטוח בה' נותן לחם דבר יום ביומו“, כי מצד האופן הנעלה יותר בבטחון – „המיחלים לחסדו“ – יכולה להיאמר פרשת המן „בכל יום“, אף בשבת, ולפני התפלה.

(משיחות ש"פ בשלח תשכ"ג)

60) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סכ"ה סכ"ח. 61) וכן בב"י כ"ו – אף שהובא בסו"כ מקומות (בנגלה) שהמן ה' בשביל ענין הבטחון – ראה הגסמן בהערה 57. ועוד.

62) ראה שער הכולל בתחלתו (נדפס גם בהוספות לשו"ע אדה"ז (קה"ת) או"ח לא, א [קפג, א]. לב, ב [קפד, ב]). – ולהעיר שבנדוד, האריז"ל לא ה' אומר פרשת המן (סידור האריז"ל (רש"ר) לאחר אביי ה' מסדר. וראה ש' הכוונות ענין ברכת השחר. פע"ח ש' עולם העש' ספ"ג). וכן נשמט בסידור אדה"ז. ולהעיר מאוה"ת שם: והעצה לזה הוא שיאמר האדם בכל יום או לפקדים פ' המן בכוונה. 63) ועצ"ע שהרי סוג זה מיעוט הוא (והרבה עשו כר' ישמעאל דוקא – ברכות לה, ב).

ליכות

כ"ק אדונו מורנו זרבינו מלך המשיח

ויה"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת בי ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יח"י, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד